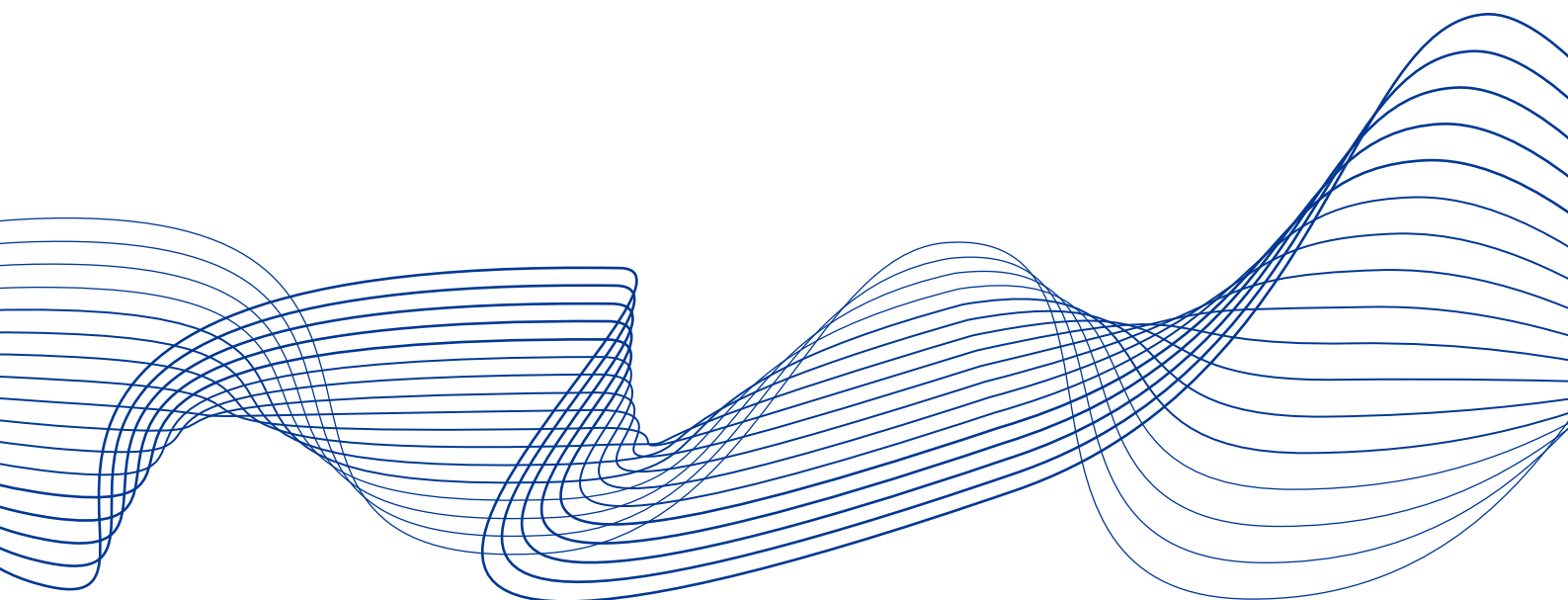

Årsrapport

2018

ESRB

Europeiska systemrisknämnden

Europeiska systemet för finansiell tillsyn

Innehåll

Föroord	2
Sammanfattning	4

Förord

Mario Draghi, ordförande för Europeiska systemrisknämnden

Europeiska systemrisknämndens (ESRB) åttonde årsrapport omfattar perioden mellan den 1 april 2018 och den 31 mars 2019. Som vanligt har ESRB noga granskat källorna till systemrisker i det europeiska finansiella systemet och i ekonomin. De fyra största identifierade riskerna är desamma som förra året, med prisjustering av riskpremierna på de globala finansiella marknaderna som den mest framträdande risken, följt av bestående svagheter i balansräkningarna för banker, försäkringsbolag och pensionsfonder i EU, utmaningar vad gäller hållbarheten i skuldnivåer för EU-stater, företag och hushåll samt slutligen även sårbarheter i investeringsfondssektorn och risker från skuggbanksystemet. Detta är särskilt relevant mot bakgrund av politisk osäkerhet och en snabbare avmattning än förväntat i ekonomisk tillväxt.

Vidare antyder ökande priser på bostäder och kommersiella fastigheter att vissa marknader är övervärderade. Angående den frågan publicerade ESRB en rapport om kommersiella fastigheter samtidigt som man fortsatte att följa upp de varningar om bostadsfastigheter som utfärdades till åtta medlemsstater i slutet av 2016.

ESRB fortsatte att driva på utvecklingen av makrotillsyn. Avseende policyn för banksektorn fortsatte ESRB att utvärdera konsekvenserna av IFRS 9 för den finansiella stabiliteten och publicerade två rapporter om detta. På begäran av EU-rådet identifierade ESRB de viktigaste utlösande faktorer, svagheter och förstärkare som kan driva ökningar av nödlidande lån. Avseende policyn för branscher utanför banksektorn identifierade ESRB olika möjligheter att ytterligare stärka makrotillsynsramen för (åter)försäkring och undersökte vilka konsekvenser som samverkansarrangemang för centrala motparter kan få för den finansiella stabiliteten.

Vidare organiserade ESRB en rad evenemang för att främja diskussionen om makrotillsyn. ESRB:s tredje årliga konferens ägde rum i september 2018. Den var inriktad på frågor som t.ex. hot mot den finansiella stabiliteten från klimatförändringar, hur annan finansiering än bankfinansiering påverkar den reala ekonomin samt hur uppgiftsluckor som hindrar effektiv riskövervakning kan täppas till. Genom en workshop organiserad tillsammans med ECB och IMF tog ESRB även ett första steg mot att utveckla ett gemensamt ramverk för makrotillsyn.

För deras stöd till ESRB:s arbete önskar jag uttrycka mitt varma tack till Erkki Liikanen, tidigare chefsdirektör för Finlands Bank i hans egenskap som ledamot i styrelsen för ESRB, professor Marco Pagano, i hans egenskap som ledamot i styrelsen och som vice ordförande i Rådgivande vetenskapliga kommittén (ASC), samt Ignazio Angeloni, i hans egenskap som ledamot i ECB:s tillsynsnämnd och som observatör i styrelsen. Vi ser fram emot att fortsätta att ta del av Andrea Enrias ingående kunskaper i hans nya roll som ordförande för ECB:s tillsynsnämnd och ledamot i styrelsen.

Det var med stor sorg jag hörde om Alberto Giovanninis bortgång. Som ledamot i ASC och som vice ordförande i ESRB:s gemensamma expertgrupp om det finansiella systemets inbördes kopplingar har han gjort en ovärderlig insats. Jag skulle vilja uttrycka mina uppriktiga kondoleanser till hans familj.

Mario Draghi
Ordförande för ESRB

Sammanfattning

Den period som granskats har karakteriserats av hög politisk osäkerhet och en snabbare avmattning i ekonomin än förväntat. Det ekonomiska stämningsläget har försämrats i de flesta av EU:s medlemsstater och de flesta prognoser från både offentliga och privata prognosmakare har reviderat ned sina utsagor om produktionstillväxt. Följaktligen har ESRB identifierat fyra huvudsakliga risker för den finansiella stabiliteten i EU, som alla har ett inbördes samband: 1) prisjustering av riskpremierna på de globala finansiella marknaderna, 2) svagheter i balansräkningarna för finansinstitut, 3) utmaningar vad gäller hållbarheten i skuldnivåer i privata och offentliga sektorer samt 4) sårbarheter i investeringsfondssektorn och risker från skuggbanksystemet. Jämfört med 2017 förblev rangordningen av dessa hot oförändrad under 2018. Prisjustering av riskpremier på de globala finansiella marknaderna hänförs till kategorin högrisk. Svagheter i balansräkningarna och utmaningar vad gäller hållbarheten i skuldnivåer hänförs till kategorin medelhög risk. Sårbarheter i investeringsfondssektorn och risker från skuggbanksystemet (tidigare "skuggbanksektorn") hänförs slutligen till kategorin lågrisk. Förutom dessa fyra huvudsakliga risker för den finansiella stabiliteten fortsatte ESRB att undersöka hur klimatförändringar och teknisk utveckling kan komma att påverka den finansiella stabiliteten, inbegripet systemisk cyberrisk.

De största riskerna mot det finansiella systemet som ESRB identifierat utgjorde basen för de negativa makrofinansiella scenarier i de EU-omfattande stresstester som genomfördes av de europeiska tillsynsmyndigheterna. Under den granskade perioden utarbetade ESRB negativa scenarier åt Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma). Framför allt levererades ett gemensamt negativt stresstestscenario för både Eiopas stresstest av pensionsfonder och Esmas stresstest av penningmarknadsfonder år 2019. ESRB tillhandahöll även det negativa stresstestscenario för Esmas stresstest av centrala motparter.

ESRB tillämpade sitt ramverk för ömsesidighet för att bidra till samordning av makrotillsyn i unionen. Framför allt rekommenderades ömsesidighet av 1) nationella flexibilitetsåtgärder för exponeringar i bostadsfastigheter i Belgien och Sverige, 2) nationella flexibilitetsåtgärder för stora exponeringar mot icke-finansiella företag i Frankrike och 3) en väsentlighetströskel för systemriskbufferten i Estland. Andra medlemsstater bör, inom fastlagd tid, gengälda dessa åtgärder, helst med samma instrument. Medlemsstater får undanta enskilda leverantörer av traditionella finansiella tjänster om dessa saknar väsentliga exponeringar. ESRB rekommenderade en maximal väsentlighetströskel för institut för detta ändamål.

ESRB bidrog till utvecklingen av ett ramverk för makrotillsyn genom att fastställa initiala överväganden för ett sådant ramverk i syfte att hjälpa beslutfattare att ta fram beslut. Ett sådant ramverk kan underlätta en förbättrad kommunikation av policybeslut, förankra förväntningar om stabilitet i finanssektorn och framtida policyåtgärder samt mildra potentiella tendenser till passivitet i ett läge av ökande finansiella stabilitetsrisker.

Avseende policyn för banksektorn fortsatte ESRB att utvärdera de finansiella konsekvenserna av en ny finansiell rapporteringsstandard (IFRS 9) och av nödlidande lån (NPL). Vad beträffar IFRS 9 fokuserade ESRB på två aspekter. För det första drog ESRB bl.a. slutsatsen att skillnaderna mellan förväntad kreditförlust (expected credit loss (ECL)) i IFRS 9 och den amerikanska motsvarigheten

potentiellt kan påverka tillhandahållandet av utlåning under cykeln och den globala marknaden för utlåning till stora företag. För det andra analyserade ESRB det potentiellt cykliska beteendet i ECL-modellen i IFRS 9 och föreslog att man skulle utveckla bästa praxis eller förstärka riktlinjerna för att säkerställa att fördelarna för den finansiella stabiliteten från IFRS 9 verkligen kan uppnås. Vad gäller nödlidande lån identifierade ESRB, på begäran av EU-rådet, huvudsakliga utlösande faktorer, svagheter och förstärkare, som kan öka nödlidande lån inom hela systemet. Även om inga fundamentala förändringar av den befintliga verktygslådan för makrotillsynsverktyg förefaller nödvändiga i dagsläget bör vissa mindre justeringar övervägas, framför allt på områden som sektoriella kapitalbuffertar och utveckling av lånebaserade åtgärder för både hushåll och icke-finansiella företag.

Utanför banksektorn övervägde ESRB olika möjligheter att ytterligare stärka makrotillsynsramen för (åter)försäkring och undersökte vilka konsekvenser som samverkansarrangemang för centrala motparter kan få för den finansiella stabiliteten. Vad gäller försäkringssektorn innefattar de möjligheter som ansågs mest lovande följande: 1) ett harmoniserat regelverk för återhämtning och resolution i hela EU, 2) befogenheter för myndigheter att ålägga enhetsbaserade och/eller verksamhets-/beteendebaserade marknadsomfattande kapitalökningar och avkastningsrestriktioner, 3) symmetriska kapitalkrav för cykliska risker, 4) likviditetskrav för (åter)försäkringsgivare med en sårbar likviditetsprofil, 5) diskretionära befogenheter för myndigheter att intervensera i fall av massiv annullation samt 6) instrument inriktade på att säkerställa bankliknande verksamhet i syfte att säkerställa att makrotillsyn förblir enhetlig över gränserna. I fråga om centrala motparter lade ESRB två förslag. Det första förslaget gick ut på att explicit inrikta regelverket på hur återhämtnings- och rekonstruktionsverktyg tillämpas på samverkande centrala motparter. Det andra förslaget avsåg att i lagstiftning klargöra huruvida samverkansöverenskommelser för derivat kan godkännas och implementeras och, i så fall, för vilka produkttyper och på vilka villkor.

ESRB fortsatte att övervaka tillsynsåtgärder som antagits i unionen och att underlätta för ett åsiktsutbyte mellan medlemmar om sådana åtgärder. Jämfört med 2017 uppvisade 2018 en betydande ökning av antalet antagna tillsynsåtgärder. Mer än hälften av länderna i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) antog makrotillsynsåtgärd 2018. De flesta åtgärder var av åtstramande natur och syftade till att bemöta cykliska risker. Förutom aktiveringen av den kontracykliska kapitalbufferten (CCyB) och ökningen i CCyB-kvoten i flera EES-länder införde nio EU-länder en systemriskbuffert (SyRB) eller omkalibrerade SyRB-kvoten. Den oftast införda åtgärden 2018 avsåg begränsningar av skuldjämskvot (DSTI). Vissa länder gjorde även ändringar i metoden för att identifiera systemviktiga institut och fastställa deras buffertar. En ökning i ömsesidighetsåtgärder kan också observeras efter ESRB:s rekommendation om ömsesidighet avseende de åtgärder som Finland och Belgien vidtog i enlighet med artikel 458 i kapitalkravsförordningen (CRR) för att med användning av internmetoden öka de riskvägda tilläggen för bankers exponeringar i bostadsfastigheter. Dessa åtgärder beskrivs mer ingående i ESRB:s granskning av makrotillsyn i EU (endast på engelska).¹

ESRB gjorde tre bedömningar av om huruvida deras rekommendationer efterföljs. Vad gäller den rekommendation som är inriktad på att minska systemriskerna från penningmarknadsfonder fann ESRB kommissionens förslag till förordning i stort sett förenlig. Avseende rekommendationen om

¹ Se [A Review of Macroprudential Policy in the EU in 2018](#), ESRB, april 2019.

fastställandet av konjunkturutjämnande buffertvärden, med syfte att etablera ett gemensamt tillvägagångssätt i EU, ansåg ESRB att de utsedda myndigheterna i stort sett hade uppnått en aktuell och heltäckande operationalisering av den kontracykliska bufferten. Vid slutet av den granskade perioden pågick arbetet med att färdigställa bedömningen av rekommendationen om en samordnad politik inom EU och om att förhindra att leverantörer av finansiella tjänster kringgår nationella tillsynsåtgärder.

ESRB fortsatte att organisera ett antal evenemang för att engagera aktörer i diskussionerna om makrotillsyn. Här kan särskilt nämnas att ESRB:s tredje årliga konferens ägde rum i september 2018. Deltagarna diskuterade potentiella hot som klimatförändringar kunde innebära för den finansiella stabiliteten, den ökande betydelsen av annan finansiering än bankfinansiering vid kapitalanskaffning för den ekonomiska aktiviteten samt även vikten av att täppa till uppgiftsluckor som hindrar effektiv riskövervakning. I samverkan med ECB och Internationella valutafonden (IMF) organiserade ESRB en workshop kallad "Towards a framework for macroprudential stance". En viktig lärdom från denna workshop var den höga grad av komplexitet som ligger bakom tillsynsbeslut. För framtida tillsynsarbete blir det därför en utmaning att hitta bättre sätt att förklara beslutsfattandet för allmänheten.

Imprint

© Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board), 2019

Postadress 60640 Frankfurt am Main, Tyskland
Telefon +49 69 1344 0
Webbplats www.esrb.europa.eu

Alla rättigheter förbehålls. Återgivning för undervisningsändamål och icke-kommersiella syften är tillåten, under förutsättning att källan anges.

Stoppdatum för de uppgifter som medtas i denna rapport var den 31 mars 2019.

ISSN 1977-5288 (pdf)
ISBN 978-92-9472-107-5 (pdf)
DOI 10.2849/139497 (pdf)
EU-katalognr DT-AB-19-001-SV-N (pdf)